

Aleg. 176.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków krajowych
za rok 1887.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez Wydział krajowy, a przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. Stycznia komisji budżetowej do zdania sprawy przekazane zamknięcie rachunków funduszków krajowych za rok 1887. obejmuje w trzech głównych działach:

1. zamknięcie rachunków funduszków budżetem objętych,
2. zamknięcie rachunków funduszków budżetem nieobjętych,
3. zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego.

Niniejsze sprawozdanie komisji budżetowej obejmuje dział pierwszy, to jest zamknięcie rachunków funduszków budżetem objętych. Pozostałe dwa działy będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

Zamknięcie rachunków, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, dzieli się na 3 części, a mianowicie:

- a) fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu,
- b) fundusze dotowane ze skarbu krajowego,
- c) fundusze samoistne, dla których Sejm ustanawia budżet dochodów i wydatków.

Co do formy tego zamknięcia nie ma komisya budżetowa nic do zauważenia, ponieważ Wydział krajowy trzymał się pod tym względem ściśle wskazówek przez komisję budżetową w latach dawniejszych ustanowionych, a przez Wysoki Sejm aprobowanych. Gdy forma ta odznacza się jasnością i dokładnością, nie ma powodu do jakiegokolwiek w tej mierze zmian.

Po kilku wstępnych uwagach przystępujemy do pierwszej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy o zamknięciu rachunków

Funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu.

Uchwałą z dnia 25. Stycznia 1887. ustanowił Wysoki Sejm dla tego funduszu wydatki zwyczajne w kwocie 3,517.774 zł., nadzwyczajne 161.230 zł., ogół wydatków więc miał wynosić 3,679.004 zł. Dochody tą samą uchwałą preliminowane miały wynosić 3,747.469 zł.; podług więc uchwalonego budżetu nadwyżka dochodów po nad wydatki miała wynosić 68.465 zł.

Podług przedłożonego przez Wydział krajowy zamknięcia rachunków wynosiły rzeczywiste wydatki zwyczajne 3,748.010 zł., nadzwyczajne 155.425 zł., czyli razem 3,903.435 zł., zaś dochody przyniosły w rzeczywistości kwotę 3,862.268 zł., z czego wynika niedobór w kwocie 41.167 zł., a gdy ten rzeczywisty niedobór dodamy do budżetowej nadwyżki dochodów, otrzymamy kwotę 109.632 zł. jako wynik rzeczywisty niekorzystniejszy od budżetu.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy pozycje tak dochodów jak i wydatków, wykazujące w rzeczywistości wynikłości znaczniejsze zboczenia od ustanowionego budżetu; tutaj jednak zaznaczamy, że Wydział krajowy wszelkie te zboczenia szczegółowo uzasadnił, podając powody, dla których wynikłość rzeczywista była mniejszą lub większą od preliminowanych kwot. Komisja budżetowa zbadała szczegółowo podane powody, a przy niektórych pozycjach zażądała szczegółowych jeszcze wykazów i objaśnień, a wynik tych badań znajduje się w uwagach do poszczególnych pozycji, jak niemniej w ostatecznym wniosku komisji budżetowej.

W y d a t k i.

Budżet na rok 1887. uchwalony ustanowił w tym dziale: wydatki zwyczajne na kwotę 3,517.774 zł., nadzwyczajne na 161.230 zł., ogół więc wydatków miał wynosić 3,679.004 zł. W rzeczywistości zaś wynosiły wydatki zwyczajne 3,748.010 zł., nadzwyczajne 155.425 zł., czyli razem 3,903.435 zł. Podczas więc gdy w wydatkach nadzwyczajnych wydano mniej niż preliminowano o 5.805 zł., przekroczono dział wydatków zwyczajnych o kwotę 230.236 zł., a w dziale wydatków w ogóle przekroczono preliminowaną kwotę o 224.431 zł.

Bliższe i szczegółowe badanie pojedynczych rubryk działu wykazuje, że w rubr. V., X., XI. (nadzwyczajne), XII., XIII. i XVI. wydano mniej niż preliminowano o kwotę 37.830 zł., zaś w rubr. I., II., III., IV., VII., VIII., IX., XI. (zwyczajne), XIV., XV. i XVII. przekroczono preliminowaną kwotę o 262.261 zł. Z porównania tych dwóch kwot wynika ogólne przekroczenie, jak powyżej wykazano, w kwocie 224.431 zł.

Następujące rubryki wykazują wydatki mniejsze od preliminowanych:

Rubr. V. na „lekarstwa dla epidemicznie chorych“ wydano w rzeczywistości tylko 4.450 zł. zamiast preliminowanych 8.000 zł. Preliminarze układają się na podstawie 3-letniego przecięcia, a wydatki czynione są według istotnej potrzeby na podstawie rachunków przez c. k. Namiestnictwo przedkładanych.

Rubr. X. „drogi krajowe“. Rubryka ta dzieli się na 5 działów, a mianowicie: 1. Koszta zarządu i Zaopatrzenia. 2. Budowa dróg. 3. Utrzymanie dróg krajowych. 4. Zasiłki na budowę dróg. 5. Wydatki na myta. Z wyjątkiem 1-go działu „koszta zarządu i Zaopatrzenia“ wykazującego przekroczenie w kwocie 1.012 zł., wszystkie inne działy wykazują zaoszczędzenia, których suma dosięga kwoty 9.435 zł. tak, że ogólne zaoszczędzenie w tej rubryce wynosi kwotę 8.423 zł. Bliższe badanie 1-go działu wykazuje właściwe zaoszczędzenie w kwocie 353 zł., gdy jednak z tego działu udzielono urzędnikom i funkcyonaryuszom zaliczek w kwocie 1.900 zł., z których w ciągu roku budżetowego spłacono tylko 535 zł., a niespłaconych i do uiszczenia w następnych latach pozostało 1.365 zł., przeto przekroczono ten dział o kwotę 1.012 zł.

Na nowe budowy preliminowano 120.000 zł. a wydano 119.990 zł. Wprawdzie przekroczono koszta budowy drogi Borszczów-Koledziany o 340 zł., a koszta budowy drogi Rzeszów-Nadbrzezie o 2.036 zł., natomiast zaoszczędzono na budowie drogi Lwów-Stojanów kwotę 2.386 zł. tak, że w ogóle wydano w tym dziale mniej niż preliminowano o 10 zł.

Na utrzymanie dróg krajowych wydano w roku 1887. kwotę 469.961 zł., a gdy na te koszta preliminowaną była kwota 473.316 zł., wydano przeto mniej niż preliminowano o 3.355 zł.

Kwota preliminowana na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych w całości wydana została. Natomiast wydano mniej niż preliminowano o 3.894 zł. tytułem datków konkurencyjnych na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych, a to ponieważ nie zachodziła potrzeba

czynienia na ten cel większych wydatków. Z tego samego powodu nie wydano całej kwoty preliminowanej na myta, zamiast bowiem preliminowanych 6.500 zł. wydano tylko 4.323 zł., zaoszczędzono więc 2.176 zł.

Rubr. XI. „dotacje dla zakładów krajowych“ będzie szczegółowo omawiana przy zamknięciu rachunków poszczególnych zakładów. Tutaj nadmieniamy, że przeznaczona uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 14. Stycznia 1887. r. kwota 5.000 zł. z funduszu krajowego na budowę krowiarni w zakładzie kulparkowskim nie została wydana z funduszu krajowego, ponieważ koszt wystawienia tej krowiarni poniósł zakład kulparkowski z własnych swoich funduszy. Fundusz krajowy przeto zaoszczędził w tej rubryce w dziale wydatków nadzwyczajnych kwotę 5.000 zł.

Rubr. XII. „wydatki na szupaśnictwo“ wyjątkowo pomyślnie wykazuje wyniki rachunkowe. Zamiast bowiem preliminowanych 23.000 zł. wydano tylko 13.727 zł., czyli mniej o 9.273 zł., przyczem zauważyć należy, że należitości czynne z tego roku budżetowego wynoszą kwotę 7.199 zł. Na to znaczne stosunkowo zaoszczędzenie złożyły się tak zarządzenia Wydziału krajowego, jak i ta okoliczność, że ilość szupasowanych osób była w tym roku mniejsza.

W *rubr. XIII.* preliminowano „na budowy wodne i melioracje“ ogólną kwotę 145.390 zł., wydano zaś tylko 137.742 zł., czyli mniej niż preliminowano o 7.648 zł. Gdy jednak zważymy, że mniej od preliminarza wydana kwota 4.208 zł. na regulację Dunajca musi być przeniesiona na rok 1888., że na regulację Dunajca pod Zbyszycami nie wydano kwoty 1.105 zł. z powodu, że asygnowana ta kwota nie została w roku budżetowym podniesiona, że z tego samego powodu wydano mniej o 971 zł. na regulację Sanu pod Gdyczyną, że nieużyty w roku budżetowym 1887. kredyt 1.240 zł. na regulację rzek niespławnych, do dyspozycji Wydziału krajowego, przeniesiony być musi stosownie do uchwały sejmowej na rok 1888., że wreszcie nieużyty również kredyt 3.000 zł. na regulację Sanu pod Bolestraszcami z powodu nierozpoczęcia w roku 1887. tych robót, może być w moc uchwały sejmowej użyty także w roku 1888., gdy to wszystko rozważymy, dojdziemy do przekonania, że właściwie rubryka ta wykazuje przekroczenie w kwocie 2.876 zł. Przekroczenie to głównie spowodowane zostało przez większy o 591 zł. wydatek na sprawienie, uzupełnienie i naprawę narzędzi, oraz kupno potrzeb rysunkowych, przez wydatek 1.275 zł. na regulację Sanu pod Sobiecinem, który to wydatek był spłatą zaległości z roku 1886. wykazanej w zamknięciu rachunków tegoż roku, i nakoniec przez większy wydatek o 1.176 zł. na przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i studyów dla powiatów, spółek wodnych i gmin w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. Września roku 1882. Zauważyć przytem należy, że ostatnie to przekroczenie ma częściowe pokrycie w wykazanej należitości czynnej w kwocie 652 zł.

Rubr. XVI. „na cele przemysłu“ miała preliminowane wydatki: zwyczajne 83.400 zł., nadzwyczajne 13.080 zł., razem 96.480 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynosiły: zwyczajne 80.259 zł., nadzwyczajne 12.285 zł., wydano więc mniej w wydatkach zwyczajnych o 3.141 zł., w nadzwyczajnych o 795 zł., a w całej rubryce wydano mniej o 3.936 zł. Na to zaoszczędzenie złożyły się liczne pozycje w tej rubryce zawarte, a szczegółowo przez Wydział krajowy wyjaśnione. Na tem miejscu musimy wskazać, że preliminowane kwoty po 1.425 zł. dla warstatów wzorowych w Łańcucie i Horodence nie zostały wydane, ponieważ warstаты te w roku budżetowym nie weszły w życie. Natomiast wydano kwotę 350 zł. na urządzenie warstatu w Wilamowicach, który to wydatek nie był w budżecie przewidziany. Nie mniej zauważyć należy, że preliminowana na urządzenie warstatu wzorowego powroźniczego w Radymnie kwota 750 zł. nie została wydana z powodu odroczenia organizacyi zakładu tego. Natomiast użył Wydział krajowy tego kredytu na udzielenie towarzystwu powroźniczemu w Radymnie bezprocentowej pożyczki w kwocie 750 zł. na skrypt dłużny.

Wprawdzie z chwilą, gdy przez Wysoki Sejm ustanowiony został osobny fundusz przemysłowy, przeznaczony na pożyczki w kierunku podniesienia przemysłu i rękodziel, powinno

było ustać wszelkie udzielanie pożyczek w tym samym kierunku z funduszu krajowego, jednakowoż komisya budżetowa nie ma nic do zauważenia w sprawie udzielonej Towarzystwu powroźniczemu pożyczki, a to tem mniej, że komisya budżetowa z wglądu w odnośne akta przekonała się, że pożyczka ta należyte zabezpieczona, ma być zwróconą za 3-miesięcznem wypowiedzeniem, a w każdym razie, gdy Wydział krajowy w porozumieniu z krajową komisją dla spraw przemysłu przystąpi do zakładania wzorowego warstata powroźniczego w Radymnie.

Następujące rubryki wykazują wydatki większe od preliminowanych :

Rubr. I. „Koszta reprezentacyi kraju“ rozpada na dwa działy. A. Sejm krajowy, B. Wydział krajowy. W dziale A. „Sejm krajowy“ preliminowano kwotę 65.390 zł., wydatki zaś rzeczywiste wynosiły 76.186 zł., czyli więcej niż preliminowano o 10.796 zł. Z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej wydano na dyety 38.495 zł. zamiast preliminowanych 36.000 zł. O ile to przekroczenie jest wynikiem dłuższego trwania sesyi sejmowej, musi ono z natury rzeczy być uważane za usprawiedliwione, to też pod tym względem komisya budżetowa żadnej nie czyni uwagi. Nie może jednak komisya budżetowa zamilczeć tej okoliczności, że koszta dyet obliczane bywają w preliminarzach podług ogólnej liczby posłów dyety pobierających, za cały czas trwania sesyi sejmowej. Wprawdzie doświadczenie uczy, że nie wszyscy pp. posłowie zjeżdżają się do Lwowa z rozpoczęciem sesyi sejmowej, zamknięcie rachunków nie wykazuje jednak z tego powodu żadnego zaoszczędzenia, a to dla tego, że oddział rachunkowy Wydziału krajowego likwiduje dyety wszystkim pp. posłom bez względu na datę ich przyjazdu do Lwowa, jeżeli nie otrzymali urzędowego urlopu dłużej nad dni 8. Z tego powodu komisya budżetowa pozwala sobie zaproponować Wysokiemu Sejmowi następującą uchwałę:

(Uchwała.)

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby likwidował pp. posłom dyety począwszy od dnia, w którym ci pp. posłowie własnoręcznym podpisem umieszczonym w księdze na ten cel przeznaczonej, stwierdzą przybycie swoje do Lwowa.

Z tego samego powodu jak również z powodu wzrostu ilości przedłożeń, których druk w znacznej części odbywa się w nocy o 50% drożej nad zwykłą cenę, wydano na koszta druku 20.250 zł. zamiast preliminowanych 13.000 zł. Koszta te z roku na rok się wzmagają i dla tego Wysoki Sejm na lata 1888. i 1889. znaczniejsze na ten cel przeznaczył kwoty.

Dział B. „Wydział krajowy“ wykazuje zaoszczędzenie w kwocie 873 zł. z powodu, że członek Wydziału Dr. Smolka nie pobierał wynagrodzenia przez czas pobytu w Radzie państwa.

Rubr. II. „Koszta zarządu“ miała preliminowaną ogólną kwotę wydatków 235.489 zł., wydano zaś podług zamknięcia rachunków 251.933 zł., przekroczone więc w tej rubryce preliminarz o 16.444 zł. Znaczniejsze przekroczenia wykazują: poz. 24. „dyurniści“, na których wynagrodzenie Sejm preliminował kwotę 38.938 zł., a wydano 41.526 zł., czyli więcej o 2.588 zł. Wydział krajowy tłumaczy to przekroczenie istotną potrzebą, którą też swojego czasu motywował preliminarz swój na r. 1887. z kwotą w tej pozycji o 2.000 zł. wyższą. Sejm wprawdzie kwotę żadaną przez Wydział krajowy o 2.000 zł. obniżył, Wydział krajowy jednak zmuszony do tego konieczną potrzebą wydał o 1.822 zł. więcej na dyurnistów oddziału rachunkowego. Tę rzeczywistą potrzebę uznał następnie i Wysoki Sejm, przeznaczając na rok 1888. i 1889. na dyurnistów oddziału rachunkowego o 2.000 zł. więcej niż na rok 1887. Na dyurnistów oddziału statystycznego wydano więcej niż preliminowano o 963 zł. z powodu pomnożenia czynności szczególnie w kierunku przemysłowym, stanowiącym obecnie osobny dział krajowej statystyki.

Poz. 27. „remuneracye“ miała preliminowaną kwotę 2.845 zł., wydano zaś na ten cel 4.017 zł. czyli więcej o 1.172 zł. Przekroczenie to powstało głównie z tego powodu, że z syndykiem zawarto z d. 1. Lipca 1887. nowy układ, mocą którego zapewniono temuż roczne wynagrodzenie 2.000 zł. i zwrot wydatków kancelaryjnych.

W poz. 28. przekroczono prelimitowaną na „koszta podróży i diety“ kwotę 5.400 zł. o 1.231 zł. z powodu, że z tej pozycyi opędzono koszta podróży członków ankiet szkolnej i gminnej. Nadto wykazuje ta pozycya należitości czynne do zwrotu przypisane w kwocie 817 zł.

Znaczne stosunkowo przekroczenie wykazuje poz. 32. lit. m. „Konserwacya i adaptacya budynku sejmowego“. Zamiast bowiem prelimitowanych na ten cel 3.400 zł. wydano rzeczywiście 8.153 zł. Przekroczenie to w wysokości 4.753 zł. spowodowanem zostało nadzwyczajnymi wydatkami na koszta adaptacyi reprezentacyjnych ubikacyj w gmachu sejmowym.

Największe w tej rubryce przekroczenie wykazuje poz. 33. „zaliczki na płace urzędników“. Jak w latach dawniejszych tak i na rok 1887. przeznaczył Wysoki Sejm na ten cel 6.000 zł., w rzeczywistości zaś wydano po potrąceniu zwrotów uskuteczionych w ciągu roku budżetowego, kwotę 14.170 zł., czyli przekroczono prelimitarz tej pozycyi o 8.170 zł. Pozycya ta wydatków pozostaje w ścisłym związku z poz. 11 rubr. V. dochodów tytułem zwrotu zaliczek od urzędników. Prelimitowana z tego tytułu kwota miała wynosić 11.300 zł., w rzeczywistości zaś urzędnicy spłacili kwotę 17.073 zł., czyli więcej o 5.773 zł. Potrącając tę kwotę od wykazanego powyżej przekroczenia w poz. 33. wydatków, otrzymamy właściwe przekroczenie z tytułu udzielonych zaliczek w kwocie 2.397 zł. Przekroczenie to w stosunku do licznego personelu Wydziału krajowego nie zbyt znaczne, ma zupełne pokrycie w należitości czynnej przypisanej do zwrotu.

Rubr. III. „Koszta leczenia ubogich chorych“. Na te wydatki prelimitował budżet na rok 1887. kwotę 670.000 zł., rzeczywiście zaś wydano z tej rubryki 733.384 zł., przekroczono więc wydatki tej rubryki o 63.384 zł. Gdy jednak podług układu budżetu praktykowanego za zezwoleniem Wysokiego Sejmu od lat kilku, rubryka ta pozostaje w ścisłej łączności z rubr. XI. wydatków i rubr. IV. dochodów funduszu krajowego, przeto i zamknięcie rachunków tylko w tej łączności wyjaśnione być może. Na koszta leczenia w ogóle prelimitował budżet na rok 1887. w rubr. III. 670.000 zł., w rubr. XI. 5.770 zł., razem 675.770 zł. Natomiast prelimitowano z tego tytułu dochody w rubr. IV. 33.333 zł., w rubr. V. poz. 12. i 13. kwotę 16.100 zł., razem 49.433 zł. tak, że czysty wydatek miał według budżetu wynosić 626.337 zł. Rzeczywiste zaś wydatki wynosiły: w rubr. III. 733.384 zł., w rubr. XI. 8.182 zł., czyli razem 741.566 zł., natomiast wykazuje rubr. IV. dochodów kwotę 83.249 zł., zaś rubr. V. poz. 12. i 13. kwotę 14.703 zł., czyli razem 97.952 zł. Jeżeli tę kwotę rzeczywistych dochodów odciagniemy od sumy rzeczywistych wydatków, otrzymamy rzeczywisty czysty wydatek w kwocie 643.614 zł., co w porównaniu z prelimitowaną kwotą 626.337 zł. okazuje przekroczenie rzeczywiste w kwocie 17.277 zł. Powód tego przekroczenia leży w liczniejszym napływie chorych do szpitali, podczas bowiem gdy w roku 1885. było dni leczenia 1,073.604 — i na tej podstawie układano prelimitarz na rok 1887. — ten rok wykazuje 1,147.590 dni leczenia, czyli więcej o 73.986 dni.

W rubr. IV. wydano na „koszta szczepienia“ więcej niż prelimitowano o 1.332 zł. z powodu, że znaczna ilość rachunków z r. 1886. zlikwidowaną została dopiero w r. 1887.

Rubr. VII. „wydatki na cele wykształcenia i oświaty“ miała prelimitowaną ogólną kwotę 544.244 zł., rzeczywiste zaś wydatki wynoszą kwotę 626.623 zł., przekroczono więc prelimitowaną kwotę o 82.379 zł. Przekroczenie to spowodowane zostało koniecznością pokrycia znaczniejszego niż przewidywano niedoboru funduszu szkolnego krajowego, na który to cel budżet prelimitował 391.424 zł., a wydano w rzeczywistości 473.865 zł., czyli więcej o 82.441 zł. Uzasadnienie tej różnicy znajdzie się poniżej przy omawianiu szczegółowego zamknięcia rachunków funduszu szkolnego krajowego. Z innych pozycyj tej rubryki podnieść należy poz. 78 a „wydawnictwo ruskich książek szkolnych,“ na które prelimitowano 2.000 zł., a wydano 2.909 zł., a to wedle uznanej przez Radę szkolną krajową rzeczywistej potrzeby. Przekroczenie to ma nadto zupełne pokrycie w wykazanych w rubr. XIII. poz. 92 a większych dochodach ze sprzedaży książek, zamiast bowiem prelimitowalnych 720 zł., wpłynęło z tego tytułu 2.267 zł.

Drobne przekroczenie w rubr. VIII. „utrzymanie pomników historycznych“ wynoszące kwotę 134 zł., jest dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione i nie potrzebuje osobnego omówienia.

Rubr. XI. „dotacye dla zakładów krajowych“ miała preliminowaną kwotę wydatków zwyczajnych 770 zł., w rzeczywistości zaś wydano kwotę 8.182 zł. Przekroczenie to będzie szczegółowo omawiane przy zamknięciach rachunkowych pojedynczych szpitali i zakładów krajowych.

W rubr. XIV. na „odsetki od pożyczek i umarżanie tychże“ preliminowano kwotę 405.425 zł., wydano zaś 414.936 zł., czyli wydano więcej niż preliminowano o 9.511 zł. Na umorzenie pożyczki z r. 1883. preliminowano w poz. 153. kwotę 226.517 zł., wydano zaś tylko 217.764 zł., czyli mniej o 8.753 zł., a to podług szczegółowego zamknięcia rachunków tego funduszu, o którym poniżej zdamy sprawę. Natomiast wydano na umorzenie pożyczki zaciągniętej w Banku dla krajów koronnych kwotę 48.917 zł., zamiast preliminowanych 29.423 zł., przekroczone więc preliminowaną kwotę o 19.494 zł. Przekroczenie to spowodowane zostało tą okolicznością, że Wysoki Sejm uchwalając budżet na r. 1887. sądził, że pożyczka ta w roku 1887. skonwertowaną zostanie i wstawił do budżetu kwotę potrzebną na umorzenie nowej pożyczki. Konwersya ta jednak z powodów przez Wydział krajowy w sprawozdaniu swoim z czynności za r. 1887. wyszczególnionych, do skutku nie przyszła i fundusz krajowy zmuszony był w r. 1887. spłacić raty przypadające wedle pierwotnego planu umorzenia.

Z tej rubryki także wydano z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873., jako częściowy zwrot zaciągniętego długu, kwotę 31.304 zł., więcej o 85 zł. od preliminowanej kwoty 31.219 zł. Jako wyjaśnienie do tej pozycyi Wydział krajowy odwołuje się do specjalnego zamknięcia rachunków funduszu pożyczki krajowej z r. 1873. Jak jednak poniżej przy szczegółowym tem zamknięciu rachunków wykażemy, niedobór funduszu pożyczki krajowej z roku 1873. wynosił tylko kwotę 31.209 zł. i taką też tylko kwotę w roku 1887. z funduszu krajowego pobrano. W poz. 159. rubr. XIV. funduszu krajowego zaszła pomyłka, którą następnie w ten sposób skorygowano, że pobraną ponad potrzebę kwotę 94 zł. 80 ct. przeniesiono na rachunek r. 1888.

W rubr. XV. „na cele rolnictwa i górnictwa“ wydano 239.499 zł., a gdy preliminowana na ten cel kwota wynosiła tylko 230.491 zł., przekroczone preliminowaną kwotę o 9.008 zł. Różnice zachodzące między preliminowanymi a rzeczywistymi wydatkami na szkoły rolnicze i folwarki omawiane będą poniżej przy szczegółowym sprawozdaniu o zamknięciu rachunków tych szkół i folwarków. Z innych pozycyj tej rubryki podnieść należy poz. 192, w której na budowę gmachu szkolnego w Dublanach preliminowaną była kwota 8.000 zł., a wydano na dokończenie gmachu 23.775 zł. Gdy suma ta stanowi ostatnią ratę wydatków na tę budowę, komisya budżetowa wstrzymuje się od wszelkich w tej mierze uwag, które właściwe znajdują miejsce przy badaniu szczegółowego zestawienia ogólnych kosztów budowy gmachu szkolnego w Dublanach.

Inne pozycye tej rubryki, wykazujące przeważnie mniej lub więcej znaczne zaoszczędzenia, są dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione.

Rubr. XVII. „rozmaite wydatki“ rozpada się na dwa działy: A. wydatki w budżecie przewidziane i B. wydatki w budżecie nieprzewidziane. W dziale A. preliminował budżet kwotę 168.393 zł., wydano zaś w rzeczywistości 203.403 zł., czyli więcej o 35.010 zł. Cały ten zwiększony wydatek stanowią koszta przyjęcia Arcyksięcia Następcy Tronu i Jego Najdostojniejszej małżonki, który to wydatek wprawdzie Wys. Sejm przy uchwaleniu budżetu na rok 1887. przewidywał, lecz do budżetu kwoty nie wstawił. W dziale B. wydano ogółem 19.168 zł., które to wydatki w budżecie przewidziane nie były. Z tej kwoty jednak wydano 4.905 zł. tytułem zaliczek zwrotnych udzielonych fund. stypendyjnym i innym na pokrycie ich chwilowych nie-

doborów, również wydano 6.423 zł. na poczet ceny kupna realności Marconich (na pokrycie pretensyi funduszu krajowego). Wydatki te będą funduszowi krajowemu zwrócone; jako bezzwrotny wydatek w tym dziale figuruje kwota 7.827 zł. wydana na kosztą pogrzebu b. Marszałka ś. p. Mikołaja Zyblikiewicza.

D o c h o d y.

Budżet na r. 1887. preliminował dochody funduszu krajowego na kwotę ogólną 3,747.469 zł., rzeczywiste zaś dochody uczyniły 3,862.268 zł., przewyższyły więc preliminowaną kwotę o 114.799 zł. Mniejsze od preliminowanych dochody wykazują rubr. II. III. VI. IX. i XI. w ogólnej kwocie 25.838 zł., zaś rubr. IV. V. VII. VIII. X. XII. XIII i XV. wykazują dochody większe od preliminowanych o ogólną kwotę 140.637 zł. Z porównania tych dwóch sum okazuje się wykazana powyżej nadwyżka dochodów w kwocie 114.799 zł., jak powyżej wykazano.

Rubr. II. wykazująca tytułem „odsetków od pieniędzy chwilowo lokowanych“ nieznaczną różnicę 202 zł. nie potrzebuje z naszej strony wyjaśnienia.

Rubr. III. „dochody z dróg krajowych“ miała preliminowaną ogólną kwotę dochodów 226.340 zł., w rzeczywistości zaś przyniosły te dochody tylko 224.380 zł., czyli mniej o 1.960 zł. Rubryka ta rozpada się na dwa działy, a mianowicie: A. dochody z myta, odsetków zwłoki i kar i B. datki dobrowolne na budowę dróg. W dziale A. preliminowano jako dochód z myt, odsetków i kar ogólną kwotę 220.940 zł., rzeczywiste zaś dochody z tego tytułu wynosiły tylko 217.540 zł., były więc mniejsze o 3.400 zł., a to na podstawie zatwierdzonych kontraktów z dzierżawcami. Tytułem datków dobrowolnych na budowę dróg preliminowano 5.000 zł., w rzeczywistości zaś wynosiły one 6.440 zł.

W Rubr. IV. wpłynęła tytułem „nadwyżek dochodów od zakładów dotowanych“ kwota 89.291 zł., zamiast preliminowanych 39.233 zł. Rubryka ta dochodów pozostaje w ścisłym związku z rubr. III. i XI. wydatków i tam też o niej już była wzmianka, a szczegółowe omówienie nastąpi poniżej przy zamknięciach rachunków pojedynczych tych zakładów.

Rubr. V. „zwroty zaliczek z lat ubiegłych“ przyniosła w rzeczywistości 41.018 zł., zamiast preliminowanych 33.600 zł. Wykazane w poz. 11. i 15. nadwyżki dochodów są częściowem pokryciem wykazanych w odnośnych rubrykach działu wydatków, mianowicie w rubr. II. i XVII. większych wydatków.

Rubr. VI. „zwroty pożyczek“ stosownie do natury i rodzaju udzielonych swojego czasu pożyczek rozpada się na trzy główne działy, mianowicie: A. zwroty pożyczek udzielonych na podstawie specjalnych uchwał sejmowych, B. zwroty pożyczek udzielonych przez Wydział krajowy z funduszu przeznaczanych corocznie począwszy od r. 1882. przez wys. Sejm na podniesienie przemysłu i rękodziel i C. zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar. Najkorzystniejsze wyniki wykazują te pożyczki tej rubryki, które zawierają zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar. Nietylko że wpłynęły wszystkie z tego tytułu preliminowane kwoty, ale nadto wpłynęły też raty od pożyczek dodatkowych, udzielonych w ciągu r. 1886. Mniej pomyślnie przedstawiają się rezultaty innych dwóch działów. Zamknięcia rachunków bowiem w wielu pożyczkach albo żadnego dochodu nie wykazują, albo mniejsze od kwot preliminowanych. Niedobory te powstały z powodu dozwolonej prolongaty w spłacie rat lub zmienionego planu amortyzacyjnego, albo też z powodu upadku przedsięwzięcia, na które zwrotna zaliczka udzielona była. Wydział krajowy w tych wypadkach poczynił potrzebne kroki, by zabezpieczyć fundusz krajowy, jakto w wyjaśnieniach Wydziału krajowego szczegółowo wykazano.

Rubr. VII. VIII. IX. i X. obejmujące dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkół rolniczych i folwarków w Dublanach i Czernichowie i niższych szkół roln. są wynikiem

specjalnych zamknięć rachunków, to też tam omawiane będą różnice, jakie dochody te w porównaniu z preliminarzami w budżecie cyframi wykazują.

Rubr. XII i XIII. wykazujące znaczniejsze nadwyżki dochodów są dostatecznie wyjaśnione i nie potrzebują szczegółowego omówienia.

W *Rubr. XV.* „dodatki do podatków“ były preliminarzowane w wysokości 31 centów od 1 zł. i miały wynosić 3,084.500 zł. W rzeczywistości zaś dochód osiągnięty z dodatków do podatków wynosił 3,159.051 zł., czyli więcej niż preliminarzowano o 74.552 zł. Wys. Sejm uchwalając budżet na r. 1887. przyjął za podstawę do obliczenia dodatków krajowych kwotę podatków państwowych w wysokości 9,950.000 zł., czyli 99.500 zł. na 1 cent. Dochód zaś rzeczywisty wykazał, że w r. 1887. jeden cent dodatku przyniósł 101.905 zł. Należytość bieżąca za rok 1887. wynosiła 3,199.008 zł., czyli 103.193 zł. na 1 cent. Na poczet tej należytości wpłynęła w roku budżetowym 1887. kwota 2,880.663 zł., odpisano 8.620 zł. tak, że z tego roku pozostało zaległości 309.725 zł. Na poczet zaś zaległości z lat dawniejszych, wynoszących 866.005 zł. spłacono w roku budżetowym 278.388 zł., a odpisano 11.244 zł. tak, że pozostała zaległość z lat ubiegłych wynosiła 576.372 zł., a gdy do tego dodamy zaległość z roku budżetowego 1887. w kwocie powyżej wykazanej 309.725 zł., okaże się, że zaległość z końcem r. 1887. wynosi ogólną kwotę 886.098 zł., czyli powiększyła się o 20.093 zł.

Ogół wydatków funduszu krajowego wynosił	.	.	3,903.435 zł.
„ dochodów	„	„	3,862.268 „
			41.167 „

który pokryty został chwilowo z funduszu wyposażenia kasy krajowej. Ponieważ jednak w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. Października 1883. fundusz wyposażenia kasy krajowej w całości ma być utrzymywany i corocznie w budżetach wykazywany, suma wzięta z tego funduszu na pokrycie niedoboru r. 1887. uważaną być musi za pożyczkę zwrotną i dla tego komisya budżetowa przedstawia Wys. Sejmowi na końcu swego sprawozdania odnośny wniosek.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcie rachunków, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkół rolniczych, folwarku i kursu gorzelnictwa w Dublanach, szkół rolniczych i folwarku w Czernichowie i krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach.

1. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki tej szkoły preliminarzowane na 12.281 zł. wynosiły w rzeczywistości 13.354 zł., czyli więcej o 1.073 zł. Przekroczenia głównie miały miejsce:

W rubr. I., z której udzielono zaliczkę na płacę, w budżecie nieprzewidzianą, w kwocie 600 zł. i w rubr. III. „koszta administracji“, w której wydano więcej niż preliminarzowano o 555 zł. z powodu koniecznych robót w budynku szkolnym celem zniszczenia grzyba.

Dochody tej szkoły preliminarzowane na 5.320 zł. dały w rzeczywistości 5.765 zł., czyli więcej o 445 zł. głównie z powodu niepreliminarzowanych wpływów tytułem zwrotu zaliczek z lat ubiegłych. Niepreliminarzowane te wpływy w znacznej części pokrywają wykazane powyżej przekroczenie w rubr. I. wydatków z powodu udzielenia zaliczek na płacę.

Ogół wydatków tej szkoły wynosił	.	.	13.354 zł.
„ dochodów	„	„	5.765 „
			7.589 zł.

który pokryty został z funduszu krajowego, a gdy na ten cel w budżecie preliminarzowano kwotę 6.961 zł., wydano przeto z tego tytułu więcej o 628 zł. głównie z powodu udzielonej zaliczki, która jako należytość czynna do zwrotu przypisana została.

2. Krajowe szkoły rolnicze w Dublanach.

a) Wyższa szkoła rolnicza.

Budżet na r. 1887. preliminował na tę szkołę: wydatki zwyczajne 33.332 zł., nadzwyczajne 2.677 zł., razem 36.009 zł. Rzeczywiste zaś wydatki wynosiły: zwyczajne 35.994 zł., nadzwyczajne 2.913 zł., razem 38.907 zł. Przekroczono więc wydatki zwyczajne o 2.662 zł., nadzwyczajne o 236 zł., a ogólna cyfra przekroczona wynosi 2.898 zł.

W dziale wydatków przekroczono preliminowaną kwotę w trzech rubrykach, a mianowicie: w rubr. I. „płace profesorów i docentów“ wydano więcej niż preliminowano o 811 zł. głównie z powodu udzielenia z tej rubryki zaliczek na płace, na co w budżecie nie preliminowano. Wydatek ten ma pokrycie w przypisanej do zwrotu należitości czynnej i w kwocie 482 zł., które wpłynęły tytułem zwrotu zaliczek z lat ubiegłych, a które w budżecie nie były preliminowane. W rubr. IV. „koszta administracji“ wydano więcej niż preliminowano w poz. 25 na utrzymanie budynków o 895 zł., a w poz. 31. „koszta przewozu prelegentów“ o 390 zł. Oba te przekroczenia są dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione i uzasadnione. W rubr. V. „potrzeby naukowe“ wydano 8.259 zł. zamiast preliminowanych 7.295 zł., czyli więcej o 964 zł. Przekroczenie to ma zupełne pokrycie we wpływach tytułem darów na środki naukowe, wynoszących 1.210 zł., które w budżecie nie były preliminowane.

W dziale dochodów wykazuje rubr. III. „opłaty od uczniów“ mniejsze od preliminowanych dochody. Zamiast bowiem preliminowanych z tego tytułu 5.410 zł. wpłynęło tylko 3.278 zł., czyli o 2.132 zł. mniej. Ubytek ten spowodowany został przez to, że 28 uczniów uwolniono od wszelkich opłat szkolnych.

Wydatki tej szkoły wynosiły	38.907 zł.
Dochody „ „ „	14.255 „
okazuje się niedobór w kwocie	<u>24.652 zł.</u>

pokryty z funduszu krajowego, a gdy budżet na ten cel przeznaczył tylko 21.115 zł., przeto wydano na utrzymanie tej szkoły więcej niż preliminowano o kwotę 3.537 zł.

b) Szkoła parobków i dozorców gospodarczych w Dublanach.

Główną różnicę między preliminowanymi a rzeczywistymi wydatkami wykazuje rubr. III. „utrzymanie uczniów“. Zamiast preliminowanych 7.344 zł. kosztowało to utrzymanie tylko 5.598 zł., czyli mniej o 1.746 zł., a to z powodu mniejszej liczby uczniów. Wydano również mniej o 328 zł. na koszta administracji. Natomiast przekroczono preliminowaną kwotę w rubr. I. „płace nauczycieli“ o 202 zł., a gdy w dochodach wykazuje rubr. II. „opłaty i datki“ mniejsze wpływy o 374 zł., przeto całe zaoszczędzenie redukuje się do kwoty 1.470 zł., o którą wydano na tę szkołę w ogóle mniej niż preliminowano. Podług uchwalonego budżetu miał fundusz krajowy wydać na tę szkołę 9.616 zł., podług zamknięcia rachunków wydano na ten cel tylko 8.146 zł.

3. Folwark w Dublanach.

Zamknięcie rachunków folwarku w Dublanach wykazuje niepomysłny wynik gospodarki całorocznej. Zamiast bowiem preliminowanej nadwyżki dechodów w kwocie 336 zł., która miała wpłynąć do funduszu krajowego, zamknięcie rachunków wykazuje niedobór w kwocie 2.169 zł., pokryty z funduszu krajowego. Ogólne te cyfry nie dają jednak jeszcze należytego pojęcia o właściwych rezultatach osiągniętych z folwarku jako takiego. Z folwarkiem bowiem połączone są dwa przedsiębiorstwa, a mianowicie: cegielnia i terfiarnia, i dopiero po wyłączeniu rachunków tych dwóch przedsiębiorstw z ogólnego rachunku folwarku, okażą się czyste i właściwe rezultaty gospodarstwa folwarcznego.

Na cegielnię preliminował budżet na r. 1887. wydatki 3.000 zł., dochody 3.200 zł., nadwyżka dochodów miała więc wynosić 200 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki 990 zł., dochody 3.640 zł., czyli nadwyżkę 2.650 zł. Właściwy dochód z cegielni w r. 1887. wynosił tylko 1.021 zł. i 11 zł. w należyciach czynnych, reszta zaś 2.630 zł. pochodziła ze sprzedaży zapasów pozostałych z roku 1886., a zarachowanych w tymże roku 1886. jako pokrycie większych w owym roku wydatków. W porównaniu z budżetem przedsiębiorstwo to dało właściwie w roku 1887. większy niż preliminowano dochód w kwocie 31 zł.

Na torfiarnię preliminował budżet w wydatkach i dochodach po 200 zł., czyli, że preliminarz r. 1887. nie liczył na żadne z tego przedsiębiorstwa dochody, uważając je jako usiłowania robione na próbę. Zamknięcie rachunków zaś wykazuje, że na to przedsiębiorstwo wydano 3.918 zł., a dochodów dało ono tylko 1.988 zł., a gdy do tych rzeczywistych dochodów doliczymy i należycie czynną z r. budżetowego w kwocie 305 zł., okaże się, że przedsiębiorstwo to przyniosło stratę 1.625 zł.

Jeżeli powyżej poszczególnione rachunki cegielni i torfiarni wyłączymy z ogólnego rachunku folwarku, otrzymamy następujące cyfry, odnoszące się wyłącznie do gospodarstwa właściwego na folwarku.

Czyste wydatki na folwark miały podług preliminarza wynosić 14.024 zł., czyste dochody zaś 14.160 zł., a nadwyżka w kwocie 136 zł. miała wpłynąć do funduszu krajowego. Podług zamknięcia rachunków przedstawie się wynik rzeczywisty jak następuje: wydatki folwarku wynosiły 16.390 zł., dochody 13.500 zł., a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił 2.890 zł., a jeżeli od tego niedoboru potrącimy wydatek 1.600 zł. tytułem renty dla Towarzystwa gospodarskiego i kwoty 996 zł. jako raty Towarzystwa kredytowego, otrzymamy jeszcze niedobór w kwocie 294 zł. Wydział krajowy przy pojedynczych rubrykach i pozycjach tego zamknięcia rachunków tłumaczy różnice zachodzące między preliminarzem a zamknięciem rachunków. Komisya budżetowa nie rozbiera szczegółowo tych wyjaśnień, lecz pozwala sobie ogólną uczynić uwagę. Komisya budżetowa nie tai sobie, i kilkakrotnie już w dawniejszych latach, tak przy sprawozdaniach o preliminarzach, jak i zdając sprawę z zamknięć rachunkowych, miała sposobność zaznaczyć, że folwark dublański pod względem rentowności nie może być tak traktowany jak folwark w prywatnych będący rękach, że jako folwark doświadczalny dla szkoły rolniczej często takie musi spełniać zadania, które nie przyczyniają się do rentowności gospodarki. Pomimo to jednak komisya budżetowa mniema, że tak niepomysłny rezultat gospodarki folwarku w Dublanach nie może być wpływem wyłącznie powyżej przytoczonej okoliczności i wyraża nadzieję, że energii i troskliwości Wydziału krajowego uda się na przyszłość stan ten polepszyć i zapewnić odpowiedniejsze rezultaty z gospodarki na folwarku w Dublanach.

Co się zaś tyczy torfiarni, która nie pozostaje ze szkołą w koniecznym związku, to komisya budżetowa dalsze prowadzenie tego przedsiębiorstwa wtedy tylko uważałaby za odpowiednie, gdyby fundusz krajowy z tego powodu nie był pod żadnym warunkiem narażony na straty i dla tego komisya pozwala sobie zaproponować Wys. Sejmowi następującą uchwałę:

(Uchwała).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następnej sesji sejmowej przedłożył Sejmowi szczegółowe wykazy wydatków i dochodów z torfiarni w Dublanach, jak również szczegóły odnoszące się do ilości wyprodukowanego materiału i warunków odbytu i zarazem przedłożył wnioski co do dalszego eksploataowania tego przedsiębiorstwa bez narażania funduszu krajowego na jakiegokolwiek z tego powodu straty.

4. Kurs gorzelnictwa w Dublanach.

Wydatki tego kursu preliminowane na 1.715 zł. wynosiły w rzeczywistości 2.266 zł., były więc większe o 552 zł. Dochody zaś preliminowane na 1.240 zł. przyniosły 1.453 zł., były więc większe o 213 zł. Z tego zestawienia wynika, że fundusz krajowy zamiast preliminowanej dotacji w kwocie 475 zł. musiał z tego tytułu wydać 813 zł., czyli więcej o 339 zł. Jeżeli się jednak zważy, że tytułem honorarium i kosztów nakładu dziełka pod tytułem: „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“ wydano kwotę 600 zł. i że ze sprzedaży tej książki wpłynęło w roku budżetowym tylko 13 zł., okaże się, że właściwie samo utrzymanie tego kursu kosztowało mniej niż preliminowano o 248 zł.

5. a) Szkoła rolnicza w Czernichowie.

Na tę szkołę preliminował budżet wydatki zwyczajne na 33.330 zł., nadzwyczajne 2.150 zł., razem wydatki miały wynosić 35.480 zł. Rzeczywisty zaś wynik wykazuje wydatki zwyczajne 32.774 zł., nadzwyczajne 1.998 zł., wydano więc mniej w wydatkach zwyczajnych o 556 zł., w nadzwyczajnych o 152 zł., a ogólne zaoszczędzenie wynosi 708 zł. Dochody własne tej szkoły preliminowane na 18.600 zł. dały kwotę 19.301 zł., były więc większe od preliminowanych o 701 zł. Jako dotację z funduszu krajowego preliminowano kwotę 16.880 zł. Gdy jednak wydatki były mniejsze o 708 zł., a dochody własne większe o 701 zł., przeto wynik ogólny był korzystniejszy o 1.409 zł., i o taką też sumę fundusz krajowy mniej zapłacił tytułem dotacji, jakto wykazano w rubr. XV. poz. 166. wydatków funduszu krajowego. Pojedyncze rubryki i pozycje tego działu są dostatecznie przez Wydział krajowy wyjaśnione, i nie wymagają osobnego omówienia.

5. b) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

Wydatki tej szkoły preliminowane na 3.125 zł. wynosiły 3.223 zł., więcej o nieznaczną kwotę 98 zł. Dochody własne preliminowane na 2.600 zł. dały tylko 2.532 zł., czyli mniej o 68 zł. W skutek tych różnic dotacja z funduszu krajowego wynosiła 691 zł., zamiast preliminowanych 525 zł.

5. c) Folwark w Czernichowie.

Zamknięcie rachunków tego folwarku wykazuje z małą różnicą te same rachunkowe wyniki, jakie przewidywał preliminarz na r. 1887. ułożony. Wydatki miały wynosić 15.671 zł., a wynosiły w rzeczywistości tylko 12.117 zł., były więc mniejsze o 3.554 zł. Dochody miały przynieść 17.300 zł., a przyniosły w rzeczywistości tylko 14.557 zł., czyli mniej o 2.743 zł. Nadwyżka dochodów miała wynosić 1.629 zł., a z powyższego zastawienia okazuje się, że ta nadwyżka wynosiła 2.440 zł., czyli więcej niż preliminowano o 811 zł.

Jeżeli jednak zważymy, że preliminowana na rekonstrukcję gnojarni kwota 500 zł. jako wydatek nadzwyczajny, nie została wydana z powodu, że rekonstrukcja ta w roku budżetowym nie została przeprowadzoną, redukuje się wykazana powyżej nadwyżka do kwoty 311 zł.

Pojedyncze rubryki i pozycje tego działu nie wymagają osobnego omówienia z wyjątkiem rubr. III. wydatków w związku z rubr. IV. doch. Odnoszą się one do pieca wapiennego eksploatowanego w Czernichowie. Na tę eksploatację preliminował budżet kwotę 6.300 zł. jako wydatki, zaś 7.500 zł. jako dochód. Preliminarz więc przewidywał czysty dochód w kwocie 1.200 zł. Przedsiębiorstwa bowiem takie tylko wtedy mają rację bytu, jeżeli dają odpowiedni dochód. Podług zamknięcia rachunków dochód z tego przedsiębiorstwa wynosi skromną tylko kwotę 46 zł., wydano bowiem na tę eksploatację 4.427 zł., a osiągnięto dochód w kwocie 4.473 zł.

Wydział krajowy tłumaczy powyżej wykazane różnice między preliminarzem a wynikiem, że w tym dziale gospodarki zmniejszono produkcję z powodu niemożności dotrzymania konkurencyi sąsiednim przedsiębiorstwom tego samego rodzaju. W obec tego wyjaśnienia komisya budżetowa nie tai obawy, że dalsze prowadzenie tego przedsiębiorstwa może narazić fundusz krajowy na straty, i dla tego pozwala sobie komisya zaproponować Wysokiemu Sejmowi następującą uchwałę:

(Uchwała).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następnej sesyi sejmowej przedłożył szczegółowe wykazy wydatków i dochodów z eksploatacyi pieca wapiennego w Czernichowie, niemniej szczegóły odnoszące się do ilości wyrobionego materiału i warunków zbytu i przedłożył zarazem wnioski co do dalszego prowadzenia tego przedsiębiorstwa bez narażenia funduszu krajowego na straty.

6. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki tej szkoły prelinowano na 9.716 zł., dochody własne miały wynosić 3.570 zł., a fundusz krajowy miał pokryć niedobór w kwocie 6.146 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje ogół wydatków w kwocie 9.591 zł., a ogół dochodów w kwocie 2.725 zł., z czego wynika, że fundusz krajowy zmuszony był pokryć niedobór w kwocie 6.866 zł., czyli że fundusz krajowy z tego tytułu wydał więcej niż prelinowano o 720 zł. Ta nadwyżka wydatków ma prawie zupełne pokrycie w nieuiszczonych w roku budżetowym datkach przez Oddział horodeński Towarzystwa gospodarskiego, Radę powiatową tłumacką i gminę w Horodence. Wszystkie te zaległości wynoszą 700 zł. i zostały przypisane do ściągnięcia w następnym roku.

7. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki tej szkoły prelinowano na kwotę 9.505 zł., dochody własne miały przynieść 4.200 zł. Niedobór w kwocie 5.305 zł. miał pokryć fundusz krajowy. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki w kwocie 8.619 zł., dochody w kwocie 4.720 zł., a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił tylko 3.899 zł. Z tego tytułu więc fundusz krajowy wypłacił mniej niż prelinowano o 1.406 zł.

8. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki tej szkoły prelinowano na kwotę 9.475 zł., dochody własne na 4.735 zł., a niedobór miał wynosić 4.740 zł. Zamknięcie rachunków wykazuje wydatki w kwocie 6.728 zł., dochody własne w kwocie 5.360 zł., a niedobór pokryty z funduszu krajowego wynosił tylko 1.367 zł., czyli mniej od preliminarza o 3.373 zł. Mniejsze wydatki są wpływem tej okoliczności, że w roku 1887. było w tej szkole tylko 15. uczniów, a przy układaniu preliminarza przewidywano znacznie większą ilość uczniów.

Dochody zaś większe zawdzięczyć należy tej okoliczności, że w skutek remonstracyi Wydziału krajowego wpłynęła w roku 1887. dodatkowa subwencya za rok 1886. od c. k. Skarbu państwa w kwocie 500 zł.

Przechodzimy do drugiej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięć rachunkowych funduszków samoistnych ze skarbu krajowego dotowanych.

Fundusz szkolny krajowy.

Wydatki.

Stosownie do układu zaprowadzonego uchwałą Wysokiego Sejmu przy uchwalaniu budżetu na rok 1887. i w zamknięciu rachunków, dział wydatków tego funduszu dzieli się na dwie części: 1. zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych i 2. wydatki własne funduszu szkolnego krajowego.

W pierwszym dziale wydatków prelimitował budżet: wydatki zwyczajne w kwocie 481.910 zł., nadzwyczajne w kwocie 20.000 zł. Zamknięcie rachunków tego działu wykazuje wydatki zwyczajne 480.121 zł., nadzwyczajne 32.400 zł.

Podczas więc gdy w wydatkach zwyczajnych wydano mniej niż prelimitowano o 1.789 zł., przekroczono w wydatkach nadzwyczajnych kwotę prelimitowaną o 12.400 zł.

W dziale II. prelimitowano wydatki własne funduszu szkolnego krajowego: zwyczajne 148.820 zł., nadzwyczajne 28.190 zł. Wydatki zaś rzeczywiste wynosiły: zwyczajne 157.563 zł., nadzwyczajne 23.049 zł. Przekroczono więc prelimitowaną kwotę w wydatkach zwyczajnych o 8.743 zł., natomiast wydano w dziale wydatków nadzwyczajnych mniej niż prelimitowano o 5.141 zł.

Przekroczenie kwoty 20.000 zł. prelimitowanej w dziale I. jako wydatek nadzwyczajny tytułem zaliczek zwrotnych dla funduszków szkol. okręgowych o 12.400 zł., tłumaczy rada szkol. kraj. tem, że po przeniesieniu z zapasów funduszków szkol. okręgowych do kraj. funduszu szkol. w latach 1884., 1885. i 1886. kwoty 345.480 zł. tytułem zwrotu zasiłków pobranych przez fundusze szkolne okręgowe w latach 1874—1886., ogłoszone zostały te fundusze z wszelkich zasobów, którymi się zasilają w razie nieuregulowanej wpłaty prestacyj, a rada szkolna krajowa zniewoloną była w czasach naglącej i nieuniknionej potrzeby udzielać zaliczek zwrotnych, szczególnie gdy z powodu braku gotówki musiano wypłatę płac nauczycieli.

W dziale II. wydatków przekroczono prelimitowaną na substytucje kwotę o 9.138 zł. z powodu zaprowadzenia w wielu szkołach półdniowej nauki, a tytułem „rozmaitych innych“ wydano 8.184 zł., które w budżecie nie były prelimitowane. Jako pokrycie tego wydatku służą wpływy wykazane w rubr. VII. dochodów tego funduszu, a które prelimitowane na kwotę 8.000 zł. wynosiły w rzeczywistości 17.158 zł.

Dochody.

Dochody funduszu szkolnego krajowego prelimitowane na ogólną kwotę 287.496 zł. wynosiły w rzeczywistości tylko 219.268 zł., były więc mniejsze od prelimitowanych o 68.228 zł. Najważniejsze różnice wykazują następujące dwie pozycje, mianowicie: pozycja 22. zwroty wydatków innych rubryk budżetowych, które zamiast prelimitowanych 8.000 zł. wynosiły 17.158 zł., czyli więcej o 9.158 zł. Nadwyżka ta służy na pokrycie wykazanych w pozycji 52. c. wydatków w kwocie 8.184 zł. w budżecie nieprzewidzianych, a to z powodu mylnych zarachowań urzędów podatkowych. W pozycji 25. tytułem zwrotu zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym za czas od 1874. do 1887. prelimitowano 160.000 zł., w rzeczywistości zaś wpłynęło z tego tytułu tylko 81.014 zł. Z końcem roku 1886. wynosiła zaległość z tego tytułu 300.113 zł., w ciągu r. 1887. odpisano 15.124 zł., zaś udzielono za wiele zasiłków w tym roku 8.975 zł., spłacono zaś w tymże roku 81.014 zł. tak, że za-

ległość z końcem r. 1887, wynosiła 212.950 zł., z której to zaległości przypada na lata dawniejsze kwota 203.975 zł., a na r. 1887 kwota 8.975 zł. Pierwsza kwota mieści w sobie znaczniejsze zaległości u gmin miejskich, datujące jeszcze z pierwszych lat po wejściu w życie ustaw szkolnych. Po części zaległości te są w procesie, a w znacznej części rozłożone na raty lub też potrzeba będzie odpisać, jak np. w Stanisławowie.

Jak powyżej wykazano, udzielono za wiele zasiłków w r. 1887. funduszom szkolnym okręgowym 8.975 zł., do tego jednak dodać należy kwotę 6.090 zł. pobraną przez fundusze szkolne okręgowe ponad właściwe potrzeby, a to na koszt prowadzenia rachunków funduszy szkolnych okręgowych, na które to wydatki Sejm przy uchwalaniu budżetu na r. 1887. żądanej przez radę szkolną krajową kwoty odmówił.

Wykazany powyżej ubytek w dochodach tytułem zwrotu zaoszczędzeń w zasiłkach spowodował większy niż prelinowano niedobór funduszu szkolnego krajowego, który musiał być pokryty z funduszu krajowego. Zamiast bowiem prelinowanej na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego kwoty 391.424 zł., fundusz krajowy musiał wypłacić z tego tytułu 473.865 zł., czyli więcej o 82.441 zł.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Wydatki tego szpitala prelinowane na kwotę 178.408 zł. wynosiły w rzeczywistości 178.448 zł., czyli więcej o nieznaczną kwotę 40 zł. Przekrecono w rubr. I. III. VI. VIII. i XV. prelinowane kwoty o ogólną sumę 4.527 zł., natomiast wydano mniej niż prelinowano w pozostałych rubrykach o 4.487 zł.

Co do przekroczenia rubr. I. zauważyć należy, że właściwie w tej rubryce wydano mniej niż prelinowano o 678 zł., a to z powodu interkalaryów. Gdy jednak z tej rubryki udzielono zaliczek na płace w kwocie 2.382 zł., z których w ciągu roku budżetowego spłacono tylko 627 zł., zaś kwota 1.755 została niespłaconą i do zwrotu w następnych latach przypisaną, powstało przekroczenie rachunkowe w kwocie 1.077 zł. Przekroczenie w rubr. III. poz. 26. prelinowanej kwoty 500 zł. na pensję wdowią dla Amalii Szeparowicz powstało z powodu 3-letniej odprawy danej pensyonistce w kwocie 1.292 zł., przez co fundusz szpitala uwolniony został od obowiązku płacenia pensji wdowie.

Dochody szpitala powszechnego prelinowane na 185.289 zł. przyniosły w rzeczywistości 217.863 zł., czyli więcej o 32.574 zł. Do tej nadwyżki dochodów przyczyniły się głównie większe dochody tytułem zwrotu kosztów leczenia od funduszu krajowego, zamiast bowiem prelinowanych 132.000 zł. pobrał szpital od funduszu krajowego z tego tytułu 167.385 zł., czyli więcej o 35.385 zł. Z powodu większych tych dochodów wykazuje fundusz szpitala znaczną nadwyżkę, która zwróconą została funduszowi krajowemu.

Podług preliminarza miał szpital otrzymać tytułem dotacji dla oddziału położnic	kwotę	.	.	.	.	.	5.236 zł.	
pobrał jednak tylko	.	.	.	.	.	.	3.534 „	
								pobrał więc mniej o
								1.702 zł.
Nadwyżka dochodów zwrócona funduszowi krajowemu wynosi							39.415 zł.	
podług preliminarza miała wynosić tylko							6.881 „	
fundusz szpitala zwrócił więc funduszowi krajowemu więcej o								32.534 „
								razem
								34.236 zł.

która to kwota prawie w zupełności równoważy kwotę większą pobraną przez szpital z funduszu krajowego tytułem zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych, która to suma jak powyżej wykazano wynosiła 35.385 zł.

Fundusz podrzutek w Lwowie.

Fundusz ten własnych dochodów nie ma żadnych, wszystkie jego wydatki pokrywa fundusz krajowy. Według preliminarza miały te wydatki wynosić 620 zł, w rzeczywistości zaś wynosiły one tylko 338 zł. i taką też kwotę wypłacił z tego tytułu fundusz krajowy.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki tego zakładu preliminowane na kwotę 136.511 zł. wynosiły 141.473 zł., przekroczone więc preliminarz o 4.962 zł. Znaczniejsze różnice wykazują następujące rubryki:

Rubr. I na płace i emolumenta wydano 21.894 zł., zamiast preliminowanych 19.032 zł., czyli więcej o 2.862 zł., wyłącznie z powodu udzielonych z tej rubryki zaliczek, z których z końcem roku budżetowego zostało niespłaconych 2.807 zł. Wydatek ten, jako należność czynna, przypisana do zwrotu, ma całkowite prawie pokrycie we wpływach z tytułu zwrotu zaliczek z lat ubiegłych w kwocie 2.534 zł., które w budżecie nie były przewidziane. Z rubr. XI. poz. 45 b) wydano 4.236 zł. na budowę krowiarni, na którą to budowę budżet we funduszu krajowym preliminował kwotę 5.000 zł., a która dokonana została z funduszu zakładu. Natomiast wydano mniej niż preliminowano o 1.893 zł. w rubr. VII. „na kosza gospodarze“. Oszczędność tę, mimo zwiększonej ilości dni leczenia, umożliwiły otrzymane zyski z gospodarstw prowadzonych we własnym zarządzie.

Dochody własne zakładu preliminowane na kwotę 156.756 zł., przyniosły w rzeczywistości 184.828 zł., czyli więcej o 28.072 zł., głównie z powodu większych wpływów tytułem zwrotu kosztów leczenia. Dochody te były preliminowane w kwotach 117.000 zł. od funduszu krajowego i 34.000 zł. od płacących za siebie i od funduszy obcokrajowych; pierwsze dały jednak 134.843 zł., drugie 40.943 zł., fundusz krajowy więc zapłacił więcej niż preliminowano o 17.843 zł., a od płacących za siebie i od funduszy obcokrajowych pobrano więcej o 6.943 zł. Dochody zakładu kulparkowskiego wynosiły

Dochody	.	.	.	.	.	.	184.827 zł.
Wydatki	"	"	"	"	"	"	<u>141.473 "</u>
						okazuje się nadwyżka dochodów	43.354 zł.

która wpłynęła do funduszu krajowego. Budżet przewidywał z tego tytułu dochód w kwocie 20.245 zł., przeto wpłynęło więcej niż preliminowano o 23.110 zł., a jeżeli odliczymy kwotę pobraną od funduszu krajowego większą niż preliminowano 17.843 zł., a dodamy kwotę 4.236 zł. wydaną z funduszy zakładu zamiast z funduszu krajowego na budowę krowiarni, otrzymamy ostateczny wynik korzystniejszy od budżetu o 9.503 zł.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Dla wszystkich czterech oddziałów tego szpitalu preliminowano kwotę 157.801 zł. w wydatkach zwyczajnych, zaś 8.157 zł. w nadzwyczajnych. Zamknięcie rachunków wykazuje kwotę 165.000 zł. w wydatkach zwyczajnych i 7.955 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. Wydano więc mniej w wydatkach nadzwyczajnych o 202 zł., natomiast przekroczone preliminarz wydatków zwyczajnych o 7.199 zł. Znaczniejsze przekroczenia a to z powodu znacznie większej ilości dni leczenia wykazują rubr. VII. „kosza gospodarze“ i rubr. VIII. „kosza sanitarne“. W obu tych rubrykach przekroczone preliminarz o ogólną kwotę 4.354 zł. W rubr. XI. przekroczone preliminowaną na utrzymanie budynków kwotę o 1.082 zł., a to z powodu koniecznych robót nadzwyczajnych, których przy układaniu preliminarza nie można było przewidzieć. Dochody własne szpitala preliminowane na 177.401 zł. przyniosły tylko 169.125 zł., były więc mniejsze o 8.276 zł., głównie z powodu mniejszych wpływów tytułem zwrotu kosztów leczenia. Budżet preliminował te wpływy na kwoty: 125.000 zł. od funduszu krajowego, a 20.000 zł. od płacących za siebie i od funduszy obcokrajowych; rzeczywiste zaś wpływy wynosiły: od funduszu krajowego

118.968 zł., a od płaćących za siebie i od funduszków obcokrajowych 18.273 zł. Ubytek więc wynosił w pierwszym wypadku 6.032 zł., w drugim 1.727 zł. Wydział krajowy tłumaczy te różnice okolicznością, że wpływy tego rodzaju nie mogą być jednostajne, zależą bowiem od mniejszych lub większych trudności wyśledzenia stosunków majątkowych chorych leczonych w szpitalu. Komisya budżetowa widzi się spowodowaną powtórzyć jeszcze raz zeszłoroczną swoją uwagę przy sprawozdaniu o zamknięciu rachunków szpitala krakowskiego za rok 1886., mianowicie, że w Krakowie w ostatnich latach trudności wyśledzenia stosunków majątkowych chorych zdają się ciągle wzmagać, z którego też powodu zaległości tytułem zwrotu kosztów leczenia ciągle rosną. W roku 1886. wynosiły one 93.573 zł., w a roku 1887. doszły do kwoty 98.506 zł., podczas gdy we Lwowie, gdzie dawniej takie same zachodziły trudności, od lat kilku, po użyciu przez Wydział krajowy odpowiednich środków, stan rzeczy zmienił się na lepsze, a zaległości z roku na rok się zmniejszają. Zaległości szpitala lwowskiego wynosiły w roku 1886. kwotę 126.732 zł., w roku 1887. zeszły do kwoty 114.268 zł.; w zakładzie kulparkowskim wynosiły zaległości w roku 1886. kwotę 16.645 zł., a w roku 1887. zeszły na 12.667 zł. Komisya budżetowa przytaczając te cyfry na uzasadnienie swojej uwagi wyraża nadzieję, że Wydział krajowy zechce energiczniej zająć się ściąganiem tych zaległości w szpitalu krakowskim, choćby z użyciem tych samych środków i sposobów, jakich swojego czasu użył we Lwowie.

Wydatki szpitala św. Łazarza w Krakowie wynosiły	. . . . .	172.955 zł.
Dochody " " " " " " " " " "	. . . . .	169.125 "
	niedobór w kwocie	3.830 zł.

pokryty został z funduszu krajowego, a mianowicie w formie dotacyi dla oddziałów położnic i obłąkanych 4.309 zł. i pobrania nadwyżek dochodów z oddziałów chorych i syflitycznych w kwocie 479 zł. Podług preliminarza miał niedobór na oddziale położnic wynosić tylko 1.826 zł., zaś nadwyżka dochodów innych trzech oddziałów miała wynosić 13.269 zł., czyli do funduszu krajowego miała wpłynąć czysta nadwyżka w kwocie 11.443 zł., przeto wynik rzeczywisty jest w ogóle niekorzystny o 15.273 zł.

Fundusz policji krajowej.

Wydatki tego funduszu preliminarowane na kwotę 417 zł., wynosiły tylko 76 zł., a to tytułem zwrotu kosztów utrzymania w domu przymusowej pracy w Weinhaus pod Wiedniem indywiduum przynależnego do Galicyi. Dochody własne tego funduszu wynosiły 6.118 zł., mniej od preliminarowanych o 199 zł., z powodu konwersyi 5⁰/₁₀ listów zastawnych na 4¹/₂⁰/₁₀. Pozostała po potrąceniu powyżej wykazanego wydatku kwota 6.042 zł. wpłynęła do funduszu krajowego, jak to wykazuje rubr. IV. poz. 7. dochodów tego funduszu.

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.

Wydatki tego funduszu preliminarowane na 226.517 zł., wynosiły tylko 217.764 zł., a to z powodu że nie wszystkie wylosowane obligacye i nie wszystkie płatne kupony zgłoszono do wypłaty. Z powodu mniejszych tych wymogów, fundusz krajowy, który pokrywa wszystkie potrzeby tego funduszu, wydał w r. 1887. mniej niż preliminarowano o 8.753 zł.,

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884. i

Fundusz pożyczki krajowej z r. 1885.

W obu tych funduszach rzeczywiste wyniki nieznacznie tylko różnią się od preliminarza, a małe te różnice nie wymagają osobnego omówienia.

Przechodzimy do 3ciej części naszego zadania, to jest do zdania sprawy z zamknięcia rachunków funduszków samoistnych ze skarbu krajowego niedotowanych.

Fundusz domestykalny — Fundusz kultury krajowej — Fundusz stanowy sierociński Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wszystkie te fundusze nieznaczne tylko wykazują różnice między preliminarzem a rzeczywistą wynikłością, a pozostałości kasowe użyte zostały w myśl istniejących uchwał sejmowych, bądź na pomnożenie majątku zarodowego, bądź też, jak fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego, zachowane w kasie Wydziału krajowego na dalsze wydawnictwa, albo wreszcie jak fundusz kultury krajowej, na dotację dla szkoły rolniczej w Dublanach.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Po zużyciu pozostałości pożyczki z roku 1883., przeznaczonej pierwotnie na wykupno obligacji pożyczki z roku 1873., fundusz ten jako majątek własny posiada tylko zaległości u powiatów, a to tytułem zwrotu wypożyczonych kapitałów 10.128 zł. i tytułem zaległych procentów 10.733 zł. Wydział krajowy zalicza także do stanu czynnego tego funduszu kwotę wziętą na budowę zakładu Kulparkowskiego i kwoty wzięte na częściowe pokrycie niedoborów funduszu krajowego w latach ubiegłych. Komisya budżetowa już kilkakrotnie miała sposobność w sprawozdaniach swoich zaznaczyć, a Wysoki Sejm przyjmując te sprawozdania do wiadomości, zdaje się zdanie to podzielał, że kwoty powyżej wykazane jako zaliczki traktowane być nie powinny. Przemawia za tem zapatrywaniem i ta okoliczność, że w roku 1883., kiedy chodziło o konwersję pożyczki z roku 1873., Wysoki Sejm uchwalił zaciągnąć pożyczkę w wysokości potrzebnej na wykupno wszystkich w obiegu jeszcze będących obligacji pożyczki z roku 1873., bez uwzględniania owych kwot, w dawniejszych latach z funduszu pożyczki roku 1873. pobranych.

Zresztą kwestya ta, mogąca wprowadzić pewne zamieszanie w księgach rachunkowych, nie wpływa bynajmniej na sposób dalszego pokrywania potrzeb tego funduszu, bo w jednym i drugim wypadku fundusz krajowy będzie musiał pokrywać wszystkie wydatki tego funduszu, aż do zupełnego umorzenia tej pożyczki. W r. 1887. niedobór tego funduszu wynosił kwotę 31.209 zł. i taką też kwotę winien był fundusz krajowy na pokrycie tego niedoboru zapłacić.

Jak powyżej przy rubryce XIV. wydatków funduszu krajowego wykazaliśmy, pobrał fundusz pożyczki krajowej z roku 1873. z funduszu krajowego w roku 1887. kwotę 31.304 zł., czyli pobrał mylnie ponad potrzebę właściwą o 94 zł. 80 ct., którą następnie przeniesiono na rachunek roku 1888. Buchhalterycznie więc myłka ta sprostowaną została, komisya budżetowa musi jednak zauważyć, że dla zupełnego uporządkowania tej sprawy należało kwotę 94 zł. 80 ct. wykazać w funduszu pożyczki roku 1873. jako pozostałość kasową z r. 1887.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Dochody tego funduszu preliminowane na 2.094 zł. dały tylko 2.063 zł. z powodu konwersyi 5° listów zastawnych na 4¹/₂%. Wydatki preliminowane na 1.917 zł. wynosiły tylko 1.243 zł., a nadwyżkę dochodów w kwocie 820 zł., więcej niż preliminowano o 643 zł., oddano do majątku zarodowego.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych a mianowicie: Gniłej Lipy, potoku Kisieliny, rzeki Łęgu i rzeki Trześniówki są szczegółowo przez Wydział krajowy w przedłożonym zamknięciu rachunków wykazane i nie wymagają dodatkowych wyjaśnień.

Jak corocznie tak i w zamknięciu rachunków za rok 1887. przedłożył Wydział krajowy szczegółowe wykazy majątku funduszu krajowego, funduszy dotowanych, funduszy samoistnych i funduszy stypendyjnych majątku tak zarodowego jak i obrotowego.

Szczegółowe te zestawienia, o ile się odnoszą do funduszu krajowego w ściślejszym znaczeniu i do funduszy dotowanych ze skarbu krajowego, wykazują stan czynny w gotówce, papierach wartościowych, realnościach i majątkach ziemskich w ogólnej kwocie 6,426.049 zł.

Chcąc uzupełnić obraz stanu majątkowego funduszu krajowego i funduszy ze skarbu krajowego dotowanych, komisya budżetowa w poniżej umieszczonym wykazie zestawiała wszystkie długi ciążące na tych funduszach.

Z końcem roku 1887. stan długów był następujący :

I. Pożyczki zrealizowane przez emisye obligacyj :

6 ⁰ / ₀ pożyczka krajowa z roku 1873.	.	.	.	.	.	.	492.600 zł. — ct.
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ " " " " 1883.	.	.	.	.	.	.	3,656.600 " — "
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ " " " " 1884.	.	.	.	.	.	.	973.500 " — "
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ " " " " 1885.	.	.	.	.	.	.	344.800 " — "

II. Pożyczki zaciągnięte w inny sposób :

Pożyczka w listach Towarzystwa kredytowego dla majątku Dublany I.	.	.	.	.	.	.	4.478 " 45 "
" " " " " " " " II.	.	.	.	.	.	.	11.093 " 33 "
" w Banku krajowym na budowę skrzydła w szpitalu lwowskim	.	.	.	.	.	.	57.482 " 98 "
Pożyczki w gotówce w gal. Kasie oszczędności we Lwowie :							
na budowę zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	.	.	.	.	35.850 " 57 "
" " szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	.	.	.	.	.	.	6.892 " 50 "
" " " weterynaryi we Lwowie	.	.	.	.	.	.	11.870 " 74 "
dla Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo	.	.	.	.	.	.	9.352 " 23 "
na budowę pralni w szpitalu lwowskim	.	.	.	.	.	.	19.547 " 08 "
Pożyczka w gotówce w krakowskiej Kasie oszczędności dla tamtejszego Zboru izraelskiego (szpital)	.	.	.	.	.	.	4.395 " 74 "
Pożyczka w gotówce w Banku dla krajów koronnych	.	.	.	.	.	.	444.000 " — "
Pożyczka z funduszu domestykalnego na budowę zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	.	.	.	.	26.730 " — "
Prócz powyższych pożyczek ciążą na funduszu krajow. następujące długi :							
Dług wieczysty z powodu przejścia folwarku dublańskiego na własność kraju	.	.	.	.	.	.	40.000 " — "
Funduszowi szpitala św. Łazarza częściowy zwrot kosztów budowy nowych pawilonów	.	.	.	.	.	.	327.633 " 65 "
Funduszowi amortyzacyjnemu miasta Krakowa na budowę tamtejszej szkoły sztuk pięknych, reszta z kwoty 100.000 zł.	.	.	.	.	.	.	86.000 " — "
Razem							6,552.827 zł. 27 ct.

Nadto uchwalono zaciągnąć pożyczki, które do końca roku 1887.

nie były zrealizowane :

na budowę koszar	.	.	.	.	.	.	444.300 zł. — ct.
dla Spółek wodnych	.	.	.	.	.	.	700.000 " — "
na założenie wolnych składów na zboże i spirytus we Lwowie i Krakowie	.	.	.	.	.	.	400.000 " — "
na odbudowanie północnej części szpitala tarnowskiego połowa z 27.500 zł.	.	.	.	.	.	.	13.750 " — "

Powyższe zestawienie wykazuje stan bierny w kwocie 126.778 zł.

przyczem jednak zauważyć należy, że z pożyczki zaciągniętej w r. 1883. w kwocie 3,800.000 zł., użyto kwoty 1,625.000 zł. na założenie i udotowanie Banku krajowego, którego majątek właściwie do stanu czynnego funduszu krajowego zaliczony być winien, zaś kwotę 1,100.000 zł. dano jako subwencyę krajową na budowę kolei transwersalnej.

Zdawszy w powyższy sposób sprawę z przekazanego jej zamknięcia rachunków i opierając się na wywodach i uwagach w tem sprawozdaniu zamieszczonych, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwała pierwsza.

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu, absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszy dotowanych ze skarbu krajowego i funduszy samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1887.

Uchwała druga.

Powyższe absolutoryum udzielone Wydziałowi krajowemu obejmuje także absolutoryum dla Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Uchwała trzecia.

Na pokrycie niedoboru roku 1887. w sprawdzonej wysokości 41.167 zł. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1889. w tej samej wysokości 41.167 zł.

We Lwowie dnia 18. Stycznia 1889.

Zastępca przewodniczącego:

Hausner w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Bernard Goldman w. r.

